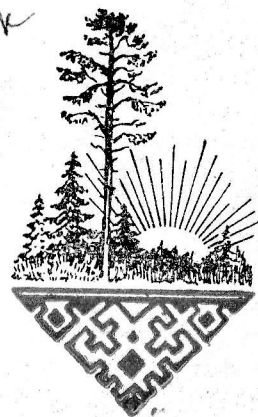

ПЕЛЕДМЕ КОРНО

МАРИЙ ЛИТЕРАТУРА
АНТОЛОГИЙ

*А. Корно Ток
1952 г.*

МАРИЙСКИЙ
ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ИЗДАТЕЛЬСТВО
ЙОШКАР-ОЛА * 1951

НИКАНДР ЛЕКАЙН

Н. Лекайн (Никандр Сергеевич Еремеев) 1907 ийыште, Марийский АССР, Моркинский район, Кучык памаш ялысе марда кресаньык ешеш шочын.

1925 ийыште Йошкар-Олаш толешат, кок ий марий совпартишколышто тунемын да ялыш пашам ышташ каен. Первый кок ойлымашыже „Настай“ ден „Пакет“ 1929 ийыште возымо улыт.

Лекайнын „Куртньӧ вий“ кугу романже 1939 ийыште печатлалтын. Тиде ик роман денак Н. Лекайн лудшо-шамычын палыме да пагалыме писательже лийын. 1941 ий гыч 1945 ий марте Лекайн Великий Отечественный войнан фронтлаштыже лийын. Фронтышто Н. Лекайн „Кугу сарын тулыштыжо“ луман вес кугу романым возен. Тиде роман 1950 ийыште посна книга дене печатлалт лектын.

ТЫЙЫН ИҮКЕТ ДЕНЕ ИЛЕМ МЫЙ, МОСКВА!

Москва! Москва! Кече еда эрдене кынелын, вуйво-
чым гына поген шуктем, тый мый денем мутланаш
тунгалат:

— Поро кече лийже!—шокта тыйын йукет.

— Кече поро!—манам мый тыланет вашеш.

Мемнан Советский кугу элна эше чотрак вианже
да эше чотрак пеледше манын, мемнан куатле элышкына
тушман капыр шем кидшым шуен ынже керг манын,
путьнь калык уло вийжым пыштен, тыйын йукет по-
чеш эрден эрак пашаш тарвана. Тыйын йукет дене,
Москва, чыла марий калык пашаш лектеш. Исхак
Муртазин гектар гыч кокшудо пуд киндым шочыкта,
Иван Пасынков тужем кубометр дене чодрам комму-
низмын стройкылашкыже колтылеш. Тыйын уремет
дене Миклай Казаков, марий ег, ласкан ошкыл эрта, у
поэмым возаш шинчеш. Тыйын йукет дене мыйт ачал
кумылем дене эрден эрак пашаш пижам, йоратыме Мо-
сква! Кушко гына ом лек, мом гына ом ыште, тыйын
яндар йукет мыйын пылышыштем эреак шокта. Оетым
колыштам, Москва! Мутет почеш ошкылам, Москва!

А кунам паша кечем мучашыш шуэш, тунам мый
тыйын чалемше Кремлевский башныште улшо кугу
шагат йукет дене каналташ возам, шагат йукет дене
помжалтам, шагат йукет дене у кечыште пашаш ошкы-
лам, чалемше, йоратыме Москва!

Мый веле огыл колыштам йукетым, Москва! Мый ту-
няште первый ег огыл илем. Тыйын йукетым ачам
ден кочам да кугезын кугезыже эре колышт толыныт.

Тыйын тусетым сылнешташ полшенят, тыйын Кремлев-
ский ку пырдыжышкет кермычым пыштымаште марий
енат лийын, Москва!

Москва! Москва! Уло советский калыкын столицыже!
Тыйын йукетым эргым ден удирем колыштыт, эргы-
мын эргыже колышташ тунгалеш, мутет да оет почеш
плаш тунгалеш. Тыйын йукетым уло калык колыштеш,
оет почеш у илышым, коммунизмым ышта; ончыклык
верч лач тыланет гына ушана, Москва!

Москва! Москва! Уло мландын ушанже! Тыйын йу-
кетым мундур Америкыште шем негр Поль Робсон
колыштеш, Индийыште орлыкан индус-шамыч колыш-
тыт; уло туня колыштеш, колан эрык шерге гын, ко-
лан тыныс илыш шерге гын, нуно лач тыланет гына
ушанат да умбакет ушанен ончат, Москва!

Ме, советский ег-шамыч, тыйын рубиновый шуды-
рышкет нигунам ушаным йомдарыде ончена. Ме тушто
Маркс, Энгельс, Ленин, Сталиным ужына. Тудо шуды-
рет мемнам кече дечат волгыдын да тул дечат чот
шокшын ырыкта. Уло советский калыкын чонжо да
шумжо улат тый, Москва! Чонем да шумем улат мы-
йынат тый, Москва!

Кандаш курымым теменат тый, чалемше шонго
Москва! Ойгымат-йбсымат, йуштымат-шокшымат шагал
огыл ужынат. Кунам тыйым хан Батый шалатен да
йулалтен коден, тунам тый калык дене пырля ойгы-
ренат, калык дене пырля у вийым погенат. А кунам ты-
йын эргыч—Дмитрий Донской Куликово пасуэш „Зо-
лотой ордан“ пытаргыш армийжым шалатен, тунам
тый калык дене пырля куаненат, калык дене пырля
вараксим гай вычыматен, порсын ярым гай ярымалтын,
сенгымаш пайремым эргаренат, чалемше Москва!

Шуын тугай жап, престолыш толын ушан кугыжа—
Иван Грозный. Тунам марий калыкын тале патыр Ак-
парсше тый денет, Москва, кидым кучен, марий калы-
кын илышыжым тый денет кылден. Моло тыгыде калык
дене пырля марий калыкымат Казанский ханство деч
уатарен, шке кидышкет налынат тый, Москва! Тулеч
вара марий калык эреак тый денет тату лийын ик ой
дене ила, Москва!

Лийын жап, Московский государствын лшкыды-
лыкшым ужын, Польский король Сигизмунд Лжедми-
трийым колтен. Тунам йушо поляк шайка тыйым то-

ден. Тунам тый калык дене пырля ойгыренат, а кунам руш калыкын тале эргыже-шамыч Минин ден Пожарский поляк тушкам поктен колтеныт, тунам тый калык дене пырля куаненат, Москва!

Лийын жап, тыйын түсет „Дворянский пыжашыш“ савырнен. Лушкыдылыкым пален, Наполеон Бонопарт керылтын. Тунам тый калык дене пырля ойгыренат, калык дене пырля у вийым погенат. А кунам руш полководец Кутузовын вуйлатымыже почеш уло калык Наполеоным тунчыктарен да йоршын поктен колтен, тунам калык дене пырля тят куаненат, Москва!

Шуко тушман-шамыч тыйын умбакет кыжганен оченыт, Москва! Шуко гана шке кид йымакышт руалтен налаш тыршеныт. Чылаже годымат нуно кыралтыныт, чылаже годымат шалаталтыныт.

Пытаргыш жапыште тыйын умбакет немецкий фашизм керылтын ыле. Тунам тый келесыр лийынат, Москва! Тунам уло шуэтым шогалтен аралалтынат. Ойго ыле жаплан. А кунам Сталин йолташын мудрый стратегийже почеш советский калык немецкий фашизмем йоршын шалатен, сенгымаш пайрем дене тят тунам лускалтынат. Тыйын уремыштет тунам куанымашан калык пайрем ыле, Москва!

Шуко тукыман, түрлө вуян улат тый, Москва! Шуко уло удырет да шуко уло тыйын эргыч. Нунын коклагыч эн шергаканже мыланна Ленин, эн шергакан да эн йоратыме мыланна Сталин. Сталин лум дене чот кылдалтынат тый, Москва! Кунам тыйын нерген мый ойлем гын, ушыштем кеч кунамат Сталин уло. Москва— тиде Сталин!

Москва! Москва! Советский калыкын столицыже! Тыйын йукет дене эртарем мый мотор курымем! Тыйын йукет дене пашам ыштем, тыйын йукет дене куанем, воштылам. Тыйын йукетым колын, түсетым ужам. Йошкар площадьыште лиям, Мавзолейыш пурем, Ленинын простой да ушан түсшым ончем, Метро дене куда-лыштам, музейлам ужам, Кремльыште Сталин дене кутырем.

Курым-курым мучко иле, Москва! Курым-курым мучко самырык лий, Москва! Курым-курым мучко шарлыже поро лумет! Чаплане, Москва!